

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Министарство Иностранних Дела је добило извештај од олд. аустро-угарског посланства, да је угарска влада укинула обавезу пасоша у саобраћају између Србије и Угарске. Према томе, угарске власти неће тражити пасоше од оних путника, који из Србије прелазе у Аустро-Угарску. Пасоши српских поданика ипак ће служити као легитимационе исправе.

О предњем се извештава грађанство ради управљања.

Из полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела, ПМ 20061 — 19. октобра 1910. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА ФОТОГРАФИЈА¹⁾

Фотографија, која је тако брзо освојила све гране људске активности, како у науци тако и у уметности, продрла је најзад, истина с тешком муком, и у службу правосуђа. Данас се ово може сматрати као потпуно свршена ствар, јер фотографија посведневно чини огромне услуге правосуђу и полицији. При свем овом, журимо се да изјавимо, она на овом пољу још није искористишена у оној мери, на коју би имала права по својим особинама.

Велики број истражних органа још и не познаје овог свог драгоценог помоћника, који је, тако рећи, вештачко памћење човечанства, и аутоматски и беспристрасни регистратор факата. У току даљег излагања покушаћемо да покажемо шта

је судска фотографија и од колике је користи судским и полицијским истрагама.

Према својим практичним применама у полицијској и судској материји, фотографије се могу поделити на три, потпуно оделите категорије:

1. *Фотографије за аутоматско и беспристрасно констатовиње факата;*
2. *Фотографије као средство вештачења, и*
3. *Фотографије за идентификовање криваца.*

Најзад, фотографија нас може, сасвим случајно, снабдети документима од врло велике важности по судску истрагу.

Више компетентних људи, имајући у виду корисне особине фотографије, предлагали су да се са ручним фотографским апаратима снабде што већи број полицијских агената, који би тренутно фотографисали учеснике изгледа, нереди, свађе и т. п., али ова одлична идеја налази у пракси на велике тешкоће, од којих је довољно поменути знатне трошкове за куповину већег броја фотографских апарата.

Узгред помињемо, да постоји један мали, ручни, фотографски апарат за фотографско контролисање брзине аутомобила. Апарат овај конструисао је познати париски конструктор г. Гамон.

Пре него што бисмо прешли на данашњу примену фотографије у судској и полицијској материји, неће бити на одмет ако се упознамо са неколико историјских података.

Од када се употребљује фотографија у полицијским и судским истрагама? Као најстарији документ, који се односи на судску фотографију, нашли смо „Судски Лист“ од 10. септембра 1854 год., који је излазио у Лозани под уредништвом адвоката Пелиса. У овом листу, а у белешци под насловом: „Нов начин истраге“, говори се о истрази над једном бандом крадљиваца која је разбијала цркве. Међу окривљенима налазила се и једна мистериозна личност чији се идентитет, и поред најревноснијих истраживања, није могао утврдити. У жељи да дође до истине, истражни судија нареди да се ова личност слика помоћу дагеротипије, и да се израђене слике пошљу полицијама свију швајцарских кантона и суседних земаља.

„Од овог новог покушаја не очекује се велики успех“, додао је хроничар „Судског Листа“, али се преварио. Полиција великог баденског војводства известила је ускоро истражног судију, да је личног на послатој слици позната у свом родном месту — у једном селу.

После овог почетка, фотографија је врло често употребљавана за фотографисање непознатих злочинаца, у циљу констатовања њиховог идентитета. У нашој збирци налазе се фотографије, израђене у овом циљу, у времену од 1858. до 1868. године.

Али се примена фотографије није ограничавала само ни снимања злочинаца. Године 1860 она се већ употребљује и за снимање места злочина, што се лепо види на једном примерку наше збирке из овог доба.

Употреба осетљиве фотографске плоче за вештачење и откривање за голо око невидљивих ствари почиње тек од 1869. Д-р Бирион, из Дарнеа (Вогези) поднео је ове године Академији Наука, преко Верноа, једну серију фотографских плоча на којима се, по његовом тврђењу, налазила фотографија злочинчевог лика, снимљена са очне мрежњаче жртве. Испитујући ово сензационо тврђење, америкинског порекла, Верноа је утврдио, после озбиљног испитивања и студирања, да ни на једној фотографској плочи није било трагова од каквог лика, али је ипак предложио да се Д-р Бириону изјави захвалност на његовом саопштењу, пошто оно упућује на корисну примену фотографије у судској медицини.

Много доцније један други факт, потпуно истинит у осталом, обратио је пажњу судским вештацима на фотографију. Приликом фотографисања једне даме и развијања фотографске плоче, фотограф један констатовао је, да се на снимљеном лицу његове клијенткиње налази маса осипа, сличних осипама од богиња. Знајући да је лице у даме потпуно чисто, фотограф помисли да фотографска плоча није добра, те стога изврши још једно снимање, али му и ово, као и још друга два, дадоше исти резултат као и код првог. Колико се тек овај сиромаш фотограф морао из-

¹⁾ Господин Р. А. Рајс, професор полиције на универзитету у Лозани, изволео је нарочито написати овај чланак о судској фотографији за „Полицијски Гласник“, и послати га преко г. Д. Б. Алимпића, инспектора Антропометријско-полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, који је и превео г. Рајсов чланак са француског.

ненадати када је, шаљући после неколико дана својој клијенткињи израђене фотографије, сазнао да је она умрла од богиња. Оспе на фотографској плочи биле су, дакле, оспе од богиња, које се нису виделе голим оком.

Изложени факт побудио је, сасвим природно, вештаке, да употребе фотографију за истраживање и откривање за гого око невидљивих ствари. Поједини истраживачи: Бертилон у Паризу, Ресерих у Берлину, Поу у Франкфурту, Денштедт, Шетр и Воаглендер у Хамбургу, Миновић у Букурешту, па и наша маленкост, са успехом су искористили фотографску плочу за вештачење фалсификованих и сумњивих писмених докумената. Овим радницима обвезни смо готово за све методе на овом пољу, које данас дају тако одличне резултате.

Права и дефинитивна примена фотографије у полицијској и судској материји датира се од 1882 год., т. ј. од времена у коме је Алфонс Бертилон створио у Паризу прво одељење за идентификовање криваца према своме сопственом систему, у коме је и за фотографију резервисано важно место. Систем Бертилонов, познат под именом *описне антропометрије* или још краће *бертилонажа*, резултат је дугог и стрпљивог рада. Бертилону искључиво припадају част и заслуга што је обогатио човечанство системом идентификације који је још одмах у почетку, дао тако одличне резултате да су га готово све државе усвојиле. То је париско одељење за идентификацију у коме су извршене све новине у систему идентификовања и најважнији радови у области судске фотографије и полицијске технике.

Од стварања система Бертилоновог, судска фотографија постала је специјална грана опште фотографије. Немогући остати изолована, због тесне везе са фотографијом, науком, правосуђем, судском медицином и полицијском праксом, она је уврћена у полицијску технику, под којом треба разумети скуп *практичних и техничких знања*, потребних за *изналажење и идентификовање криваца*.

Бертилонаж се врло брзо распростро готово по свима цивилизованим државама. Чак и данас, кад поједине државе антропометријске мере замењују отисцима прстију (да ли са разлогом или не? није овде место да испитујемо), фотографија *„живих слика“*, за коју се такође има захвалити Бертилону, драгоцен је помоћник сваке полиције. Можемо, дакле, без претеривана рећи, да је наш поштовани учитељ и драги пријатељ Алфонс Бертилон прави творац современе судске фотографије.

Да испитамо сада данашње разне примене фотографије у полицијским и судским истрагама. Почнимо са првом од напред поменутих категорија фотографија, т. ј. са фотографијом за аутоматско и беспристрасно констатовање факата, или боље речено, са фотографијом места извршеног злочина, несрећних случајева, самоубиства, пожара ит.д.

Фотографија места извршеног злочина, катастрофа и т. п. служи овим разним циљевима:

1. Као неоспорно тачан документ, који верно репродукује факта, она ствара могућност истражном чиновнику да у свако доба има пред очима тачну слику места злочина или догађаја, и на овај начин постаје његово вештачко памћење, а случајеви у којима му је ово памћење потребно нису ни мало ретки. За оно кратко време, које је провео на месту извршеног злочина у циљу увиђаја, он се трудио да све испита и забележи. Дешава се, међутим, да се поједини ситни детаљи, који су му овом приликом измакли из вида, покажу као врло важни у току истраге. Повољно враћање на лице места у већини случајева било би немогуће и бесциљно због промене општег изгледа овог места. Добра фотографија, међутим, показује нам увек тачну, потпуну и сталну слику факата које треба констатовати. Ова слика не служи само за поправку заборава и погрешних интерпретација, већ у исто доба и за кориговање једног чисто физиолошког феномена. Несумњиво је, да ми видимо само оно што хоћемо да видимо, и да ће истражни чиновник, који врши извесну судску констатацију, после кратког времена створити своје субјективно мишљење о природи злочина, несрећног случаја и т. д. и у духу овога водити истрагу. Он ће, сасвим природно, тражити само типичне знаке, необраћајући пажњу на ситне детаље. Он ове и не види, јер неће да их види. Противно овом, фотографски апарат види све и констатује све.

2. Други циљ фотографије на месту злочина јесте, да нас снабде доказним материјалом за истрагу и претрес. Готово сви они, који по дужности узимљу удела у суђењу, обично не познају место злочина. Задаћа њихова, а нарочито поротника, биће, међутим, знатно олакшана ако, пратећи претрес, буду имати пред очима слику места на коме је злочин извршен и изглед овог места одмах по извршеном злочину. Разуме се већ, да ће услед овога и њихова одлука бити правилнија.

Фотографска слика, показана на судском претресу, може тако исто, психолошки утицати било на самог окривљеног, било на судије. И најбоље написан увиђај не може никад представити све страхоте једног злочина тако верно као фотографија. Добра фотографија може врло често и корисно заменити и најдужи говор државног тужиоца.

Ова улога фотографије била је живо нападана од извесних теоричара, заданутих претераним хуманитетом. „Немамо права погоршавати положај окривљеног показивањем таквих фотографија, које, несумњиво, потресају судије и поротнике“, веле они. Ми не делимо ово мишљење. Пре свега, није никако реч о изазивању каквог ефекта, већ о једном средству обавештења судија и поротника, који ствари познају по казивању сведока и т. п. Оптужба има пуно права, или још тачније она има дужност, да што боље и потпуније обавести о свима детаљима злочина оне, који имају да суде окривљеном. Ако њихова одлука услед овога буде понекад строжа, те може само користити одбрани друштва

и припомоћи, може бити, смањењу броја злочина, који се данас умножавају из године у годину, и то већим делом због ослабљене репресије. Ми виђамо данас поједине судове да ослобођавају све страсне или тако зване страсне убице.

Најзад, помоћу фотографије можемо на месту извршеног злочина открити многе ситне појединости, које су од неоцењене користи за проналазак злочинаца и идентификовање окривљених, као што су: трагови ногу, отисци прстију, крвни трагови и т. п.

Шта треба фотографисати на месту извршеног злочина?

Пре свега потребно је фиксирати на осетљивој фотографској плочи општи изглед овог места. Ове фотографије, ако су само добро извршене, од неоцењене су користи, и допуштају често, чак и оном који лично није видео ово место, да уочи све перипетије у извршењу злочина. Претурена столица, изгужван застирач, оборена и разлупана саксија са цвећем и т. д., показују јасно да је на месту злочина било борбе. Већа локва крви на земљи и подаље од леша жртве показује, да је жртва први пут пала на месту где је ова локва, а потом устала да би мало даље по други пут пала. На другом месту, опет, виде се трагови крви, чији нам дугуласти облик допушта да закључимо, да је онај, из чије је ране ова крв истекла, био у покрету. Знајући пак, да се код крвних капица у покрету најдужа осовина налази увек у правцу покрета, можемо лако одредити пут којим је жртва ишла.

(СВРШИТЕ СЕ)

Р. А. Рајс

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Из тога разлога, наш законодавац и наређује самој власти да, у приватно-правним споровима, само саопштава странкама одлуке и поједине моменте спора који за њих могу имати важности. Отуда законодавац, и у случају §-а 507. други став, прописује да сама извршна власт саопштава купцу да је продаја постала извршном, што ће рећи да тако исто она ово мора да саопшти и у случају §-а 483., ако жели да онај рок од шеснаест дана отпочне тећи.

Који ће се рок применити, да ли онај из §-а 483. (шеснаест дана), у случају да је против продаје изјављена жалба која је као неблагоприятна код суда одбачена?

Могло би се, из речи: „...пошто му се саопшти да је извршна судска одлука, којом је и по тужби продаја оглашена за снажну“ у §-у 507., извести да, за примену овога прописа, треба да је суд решавао не само о благовремености жалбе већ и о самој уредности продаје. Ипак ми мислимо да би ова интерпретација била погрешна: § 507. мисли у опште на случај, да је било жалбе, без обзира на то да ли је она благовремена или не. У осталом, и о неблагоприятној жалби суд

мора донети решење којим се она, као таква, одбацује (§ 312. у вези са §-ом 323.), и такво судско решење подлежи, такође, жалби. На тај начин, у том случају, продаја је дефинитивна тек када решење о одбацивању жалбе постане извршно. И зато се такво судско решење може изједначити са судском одлуком „којом је и по тужби продаја оглашена за снажну“: када се жалба против продаје одбаци ма по ком то основу било, то значи: да се, тиме, продаја оглашава за снажну.¹⁾

¹⁾ В. о року у коме купац мора положити излицитирану цену одлуке Држ. Савета од 3. Октобра 1906. год. бр. 6490. и од 13. Фебруара 1904. год. бр. 1191., код Мил. Вукићевића, *Збирка Одлука Државног Савета*, стр. 114. и 116.). Да ли би се могло рећи да је §. 483., односно рока за полагање цене, измењен заменом другог става §-а 507. од 14. Јула 1898., као доцнијим законом? Другим речима: да ли не треба рећи да, после тога закона, рок за полагање цене је један: од три дана, који увек тече од дана саопштења купцу, да је продаја постала извршном? Ми то не мислимо, једно зато што доцнији закон укида, прећутно, ранији само када се он не може апсолутно да измири са ранијим, што овде, као што смо видели, није случај. Осим тога сасвим је правично да у случају §-а 483., рок за полагање цене, рок који тече од дана саопштења купцу да је продаја постала извршном — буде дужи него у случају §-а 507.: у овом случају, услед парнице око уништаја продаје, купац добија много више у времену него у првом случају. Напослетку, за овакво тумачење је и Г. Марко Стојановић, у својој расправи: *Јавна продаја непокретности и обавеза купца на којој цену не положи*, штампаној у Архиву за правне и Друштвене Науке (год. 1906., св. од 25. Јуна, стр. 425.), што је врло важно, пошто је Г. Стојановић један од творца измена и допуна Грађ. Суд. Поступка од 14. Јула 1898. год.

Мислимо да ће бити корисно да, овом приликом, објавимо акат који је комисија, одређена за измене и допуне у Грађ. Суд. Поступку у години 1898. од стране тадашњег Министра Правде Г. Косте Н. Христића и у којој је, као најглавнији, био Г. Марко Стојановић упутила, Г. Министру Правде.

«Господину Министру Правде»

«Са своје непотпуности и са своје нејасности, прописи грађанског судског поступка о извршењу судских одлука давали су маха необичном одуговлачењу и изигравању судских одлука.

«Нису ретки случајеви, да један предмет стоји неизвршен по петнаест и више година.

«Одуговлачење извршења судских одлука од штете је и повериоцу и дужнику, и оно још, што је најгоре, рђаво утиче и на сам земаљски кредит.

«Поверилац веома тешко долази до свог права.

«Дужнику се гомила терет досуђеним интересом.

«Имање дужниково, често, тако се одуговлачењем развуче, да напослетку од њега не остане ништа ни дужнику ни повериоцу.

«Природно, сав рад и промет на основу вере стао се кочити; јер рада и промета на основу вере не може бити онде где обавезани своје обавезе тачно и на време не испуњавају и где нема ни силе која ће их одмах на то приморати.

«Са ове гротомости у извршењу, и страни капитали веома су мало уношени у земљу, и кредит је спао на врло низак ступањ.

«Да свега тога не би било, Ви сте нас позвали да израдимо предлог за измене и допуне у грађанском судском поступку што се тиче извршења.

«Ми смо то учинили, па Вам подносимо под 1/ Предлог закона о изменама у закону о грађанском судском поступку од 20 фебруара 1865.

«Као што ћете изволети видети, карактерне црте овога предлога ово су:

«1) Положено је *мерило* проценљивања, које има ослонца у природи ствари и у §-у 845-ом грађанског законика, и уз то процениоци *одговарају солидарно* за вредност коју су ствари одредили, ако се о то мерило огреше.

«На овакав предлог руководило нас је то, што је било врло честих случајева, да су процениоци проценљивали ствари далеко изнад њихове праве вредности, на прилику хиљада динара оне које у истини нису вредиле на сто динара. Поверилац је остављан необезбеђен.

Како купац има, за полагање цене, на расположењу шеснаест односно три дана, почевши од дана саопштења извршне продаје, то он може цену положити и последњег, шеснаестог односно трећег, дана и тек ако и тај дан протече а он цену не положи, има се узети да цену о законском року није положио, да је дакле, у доцњи (мога). Ако би шеснаести или трећи дан био недеља или један од оних празника који су, у Државном Календару, означени црвеним словима, тада се, као последњи дан исплате излицитиране цене, узима први дан по недељи или празнику. Ово изводимо, прво, из §-а 104. Трговачког Законика који вели: «Ако термин исплате менице пада на какав у српском календару црвеним словима означени празник, онда се мора исплатити први дан после празника» (први став) која се одредба има, аналогично (в. §§ 8.

«2) Одмах о попису пописано имање одузима се од осуђенога дужника и предаје *стараоцу* на руковање и управу.

«Овим ће се стати на пут сваком одуговлачењу извршења од стране дужника, а кад то буде, онда он у томе неће имати ни помагача и онда ће бити врло ретких случајева да се примене и оне друге прописане строгости о одговорности проценилаца и извршних органа итд.

«Кад се од дужника одузме имање или ствар, одузеће му се и свака потреба да ради и да нађе помагача, да извршење одуговлачи.

«3) Интересованим странама постављају се *заступници* ако им се наређена продаја не може на време да саопшти.

«Јер и досадашње одредбе грађанског судског поступка о *саопштавању* продаје знатно су утицале да су се извршења одуговлачила.

«4) Прописане су *казне* и одговорност органа који одредбе о извршењу не би тачно вршили.

«Накратко, сви прописи предлога упућени су на то, да сирече изигравање и одуговлачење извршења и да га још убрзају.

«Тако, осим осталог:

«У 403-ем предлогу прописано је да се забрана мора извршити истог дана кад је за њу судски налог примљен, или најдаље сутра дан, ако је удаљеније место где се извршити има, а само ако је извршилац пре, но што је добио акт о забрани, радио на другој забрани, за коју је добио раније акт од суда, и та му је радња правилна — правдаће заложено извршење које забране.

«Из реченица на ранијим итд.» види се, да извршна власт има и при извршењу забране, да се држи реда, кад је уважена која забрана, а не да их врши по вољи кад коју хоће и преко реда.

«Уз то, у §-у 404-ом, одређено је кад се има да узме, да је забраном тражбина довољно обезбеђена, па је казано да ће то бити онда, кад процењене ствари имају једанпут и по онолику вредност колико износи тражбина. На пр. ако тражбина износи 400 динара, онда пописано и процењено имање, на које је тражено обезбеђење, треба да буде од 600 динара, па да потраживање буде довољно обезбеђено.

«Предлогом §-а 466 а. дато је право процениоцима на награду, што је праведно, и зато што сваки рад треба платити, и нарочито зато што се за њихов рад чине и одговорним.

«Можемо напослетку напоменути, да намерно нисмо усвојили предложену измену §-а 469-ог од 21 Октобра 1896. По нашем мишљењу, предложена одредба: да поверилац у оној ствари или имању, на које је попис код полициске власти тражио, добија залог од дана тога тражења, — могла би дати повода најстрашњим злоупотребама. Друго је то, што се повериоцу који тражи обезбеду *код суда*, рачуна право залог од дана тога тражења, а друго би било кад би се повериоцу право залог рачунало од дана којег је *код полициске власти* попис тражио. Друго је констатовање једнога суда а друго полициске власти, за овако важна питања. Код полициске власти *само попис* ствара залог, али опет друго је попис, а друго обично тражење. Попис се врши нарочитом радњом и актом, и ту судује не само полиц. власт но и процениоци. — Молимо Вас, Г. М., да примите итд. 6. 6. 98.» (т. ј.: 6. Јуна 1898. год.).

и 10. Грађ. Зак.), применити и на обавезе неменичне, а за тим и из §-а 118. који се овако изражава: «Ако последњи дан рока падне у дан празнични или у дан одмора. . . . онда се узима први радни дан по празнику или одмору за дан рока или рочишта». Из ових одредаба проистиче да је правило, и у нашем законодавству, да, када је последњи дан рока недеља или празник, тада лице које је обавезно има још времена да, сутра дан по томе дану, своју обавезу испуни.¹⁾ Наш Грађански Законик, следејући у томе своје изворнику, нигде није поставио то правило, као што је то урадио, н. пр., Црногорски Имовински Законик (чл. 985.) и Грађански Законик Немачки (§ 193.).²⁾

Али, ако би шеснаести односно трећи дан, кога се има положити излицитирана цена, пали у време судскога одмора (фебрије), то би било овде сасвим равнодушно: купац нема овде посла са каквим вођењем спора, да би могао извршење своје обавезе одложити док судски одмор не прође. Дакле, ту се рок од шеснаест или три дана не продужује.

Ако купац положи, у означеном року, излицитирану цену, нема никакве тешкоће: извршна власт учиниће што, по закону, даље треба да купац, на купљено добро, буде убаштињен (§ 489.). Али ствар се комплицира, ако купац, у року од шеснаест (три) дана, не испуни обавезу коју је на се, на лицитацији, примио. Какве ће правне последице отуда за купца произићи? На то питање одговара нам § 484. на овај начин: «Ако купац готов новац не положи у означеном року § 483. полициска власт ће наредити нову продају на трошак и штету купца, и то најдаље за *месећ дана*. (Допуна од 14. Јула 1898. године)».

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Ж. Периф.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Августа Миричке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

У следећем § 9. (обавезни егземплари) и § 12. (штампани списи научног, уметничког или техничког садржаја) говори се о «одговорном уреднику», (von dem verantwortlichen Redakteur) а исто тако у § 30.:

¹⁾ В. § 104. други став Тргов. Зак. који гласи: «Друге вере пак последоватељи дужни су своју меницу којој рок исплате на какав њихов празник пада, један дан пре тога платити».

²⁾ Otto Fischer und Wilhelm Henle, *Bürgerliches Gesetzbuch*, S. 104. — А. Ђорђевић вели: «Као tempus utile не треба ни то сматрати: што се у случају, кад последњи дан размака времена или рока падне у празнични дан или у дан, у који суд не ради (§ 510. грађ. суд. пост.), узима први радни дан по празнику или дану судског одмора за дан рока или размака времена (§ 118. грађ. суд. пост. и § 104. тргов. законика)». В. његово дело: *Систем приватног (грађанског) права Краљевине Србије*. Прва књига, друга половина стр. 223.

За садржину новина и часописа одговара у сваком случају одговорни уредник („der verantwortliche Redakteur“).

Друкчије је у § 10.:

У погледу новина и периодичних списа власт ће по саслушању *заинтересованих уредника*, а с обзиром на долазак и одлазак дежурног чиновника, одредити час, у који се има извршити у § 9. прописано депоновање. Ако о томе између власти и уредника не дође до споразума, онда ће тај час одредити у главним провинцијским градовима земаљска влада а у другим варошима окружна политичка власт.

Као што се из наведеног § 5. види, приближава се одговорни уредник у провизорном закону о штампи од 31. марта 1848. године у неколико ономе *gérant-у responsable* француског закона о штампи од године 1828, пошто и он има дужност да положи кауцију, чиме, делимично, и с материјалног гледишта учествује у предузећу новина. Свакојако ова је одредба ублажена следећим § 6., према коме се обезбеђење може дати не само у готову новцу или стављањем хипотеке, него и давањем *јемства*.

Провизорна уредба о штампи, издата наредбом министарског савета од 18. маја 1848, Z. 1150 J. G. S. S., прописује у § 5.

Пије потребно одобрење власти ни за издавање периодичнога штампаног списка, него је довољно, да се пре издавања новина или периодичнога списка пријави власти *један одговорни уредник*...

Уредник је дужан метнути своје име на сваком поједином листу или свесци.

У § 20. дотичне провизорне уредбе (одговорност за „кажњиви“ штампани спис) говори се о „одговорном уреднику“, у § 7. (дужност публиковања оптужбе и пресуде) о „уреднику“, у § 6. (принуда на исправку) чак и о уредништву („против воље уредништва“).

Од обе означене уредбе о штампи од 1848. које су постале у журби тадашњих бурних политичких догађаја, и како по свему изгледа никако нису у живот ни ступале, конзеквентнији је у номенклатури закон о штампи, издат царским патентом од 13. марта 1849 RgBl. 161, који стално говори о *одговорном уреднику*, тако нарочито у § 4., према коме сваки број или свеска кога периодичнога штампаног списка мора, поред осталих означања, садржавати и „име одговорнога уредника“, и у § 6., који међу захтевима претходне пријаве о намеравању издавању периодичнога штампаног списка под в) наводи:

Име и место становања *једнога одговорнога уредника*, који има законом прописана својства, а ако ће више *одговорних уредника* бити именовано на листу, имена и места становања свију.

Исто тако говори § 8. (захтеви за одговорнога уредника) и § 43. (одговорност за садржину) о „сваком одговорном уреднику“.

Интересантан је за наше питање текст закона о штампи од 27. маја 1852. RgBl. № 122, који, као што је познато, стојећи у знаку реакције, у политичком погледу истина представља знатан назадак, али у правном погледу надовезује на прилике

премартовског времена цензуре, и тако у овом погледу чини овој периоди најближи члан у ланцу развића, који је био на кратко време прекинут претходним политичким догађајима.

Означени закон био је у важности пуних 10 година, те тако он чини прелаз ка закону о штампи, који сада важи.

Односно нашег питања одређује § 2. дотичног закона, да сваки број или свеска свеска периодичнога штампаног списка мора садржавати, поред осталих захтева, и „име уредниково или уредника“. У § 3. прописано је, да обавезни егземплари периодичнога штампаног списка, који се имају предати надлежним властима најдоцније један сат пре издавања или разошиљања, морају бити снабдевени потписом *одговорнога уредника*. Молба за давање потребне концесије о издавању кога периодичнога штампаног списка има, према § 10., садржавати;

3. Име и место становања *једнога уредника* са законом прописаним условима, а ако се више *уредника* на листу имају именовати, онда имена и места становања свију;

4. Доказе о законским особинама *свакога уредника*, који се на листу има именовати, а који се стара о уређивању.

§ 12. одређује захтеве, које мора испуњавати *сваки уредник* периодичнога штампаног списка, а § 34., који се тиче немарљивости с гледишта права о штампи, говори о „сваком на листу именованом уреднику“.

Из наведенога јасно излази, да закон о штампи од године 1852 — за разлику од свога претходника, закона о штампи од године 1849 — говори, с јединим изузетком у § 3., не о одговорном уреднику, већ просто о уреднику, што у толико више пада у очи, кад се има на уму, да се текст §§ 2. и 10. бр. 3. зак. о штампи од 1852 године у осталом готово од речи до речи слаже са текстом §§ 4. и 6. в) закона о штампи од године 1849. С тога се може са разлогом узети, да је реч „одговорни“ у последњем закону намерно изостављена, те да се јасно значи, да се према намери законодавца може само *прави уредник* именовати на листу као одговорни уредник, да дакле само онај може бити одговорни уредник, који је одиста уредник листа.

Има се приметити, да је само о уреднику (а не о одговорном уреднику) говори и у § 10. садашњег *казненог законика* од 27. маја 1852, који је издат једновремено са споменутим законом о штампи, а одређује када почиње кажњивост кривичног дела, учињеног садржином штампаног списка, за лица, која су у томе учествовала.

Закон о штампи од 17. децембра 1862. RgBl. № 6. од 1863., који сада важи, враћа се у дотичном односу у главnome на номенклатуру закона о штампи од 13. марта 1849, говорећи начелно о одговорном уреднику, а нарочито у одељ. 3. § 9.:

Сваки број или свеска кога периодичнога штампаног списка садржаваће поред тога име *бар једнога одговорнога уредника*.

Исто тако има по § 10. пријава о намеравању издавању кога периодичнога штампаног списка да садржава, сем дру-

гих означања, и име и место становања *једнога одговорнога уредника*.

При овој се номенклатури остаје и у владином пројекту закона о штампи од 1902 године; само што се у одељ. 1. § 8. одговорност одговорнога уредника, који се на штампаноме спису има именовати, тачније одређује речима: *једнога за садржину штампаног списка одговорнога уредника*.

Једноставност терминологије, на коју се у осталом назило у дотичном правцу у закону о штампи од године 1862, прекида се у §§ 11. и 32., који на прилично уочљив начин говоре просто само о уреднику. То исто бива и у чл. III бр. 1. новеле о закону о штампи од 15. октобра 1868 RgBl. № 142, којим је замењен споменути § 32. зак. о штампи од 1862 год. Међутим да израз „уредник“ у свима овим законским прописима не може имати никакво друго значење од означања „одговорни уредник“, види се односно § 11. већ из његовог односа према цитираном § 10, за који он садржи казнену санкцију, а односно § 32. и чл. III. новеле к закону о штампи из тога, што они регулишу *одговорност* уредника, дакле по самом појму могу мислити баш само на *одговорног уредника*. Дакле очевидно овде је у ствари само нетачност законске терминологије. То се исто зацело има узети и о § 10. владиног предлога од године 1902, који у претпоследњем одељку говори¹⁾ о *руковођењу уредништва* од стране одговорнога уредника.

У осталом не треба порицати, да у овом појединачном, зацело пре нехотичном но свесном и намерном изостављању речце „одговорни“ треба гледати инстинктивни одјек првобитног гледишта, по коме одговорни уредник може бити само прави уредник, то јест оно лице, које прикупља материјал за новине, исти прегледа, одабира и у штампу даје, те тако садржину новина одређује, гледишта, које се, као што смо видели, нарочито јасно огледа у номенклатури закона о штампи од године 1852.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Treillard, у експозе-у мотива законика објашњава овако ову поделу атрибуција: „шта је судска полиција? у чему се она разликује од административне полиције?

¹⁾ У случајевима кад је одговорни уредник привремено спречен да руководи редакцијом или за то привремено неспособан. Да се речна „одговорни“ не би два пута узастопце морала употребити, овде је очевидно прецизног правничког израза жртвована обзирима тобожње стилистичке благогласности. Али то је врло опасна ствар у једном закону, пошто се, као што је познато, из таквих нетачности онда приликом тумачења изводе по каткада врло широки закључци. Овај је недостатак тумбе окренут у тексту одборског пројекта: „Ако је уредник привремено неспособан за одговорно уредништво или привремено у томе спречен...“

У колико један план остаје закопан у срцу онога који га ствара, у колико никаква спољашњи акт, никакво писмено, никаква реч није га манифестовала, он је још само мисао и нико нема право да тражи о томе рачун. Међу тим је истина да људи који су се дуго вежбали у над правању рђавих људи и у томе да прогледну њихове најтајније намере, предупређују често злочине корисном предострожношћу и спасоносним мерама. Ето једног од првих предмета административне полиције, полиције на неки начин невидљиве, али која је у толико савршенија у колико је више непозната и коју ми уживамо не мислећи колико она кошта труда и муке. Опрезност добре полиције не допушта често ни наду на успех, ни могућност делања злочинцу, који је свуда налази, а нигде је не види и који се спотиче на препреке за које му се чини да их ствара случај, не сумњајући никад да тобожњим случајем управља дубока мудрост. Други је резултат добре административне полиције што се човек спотиче на првом кораку који учини да би извршио свој злочин. Тада је трепнутак кад судска полиција може и треба да се покаже; нема да се изгуби ни један моменат; најмање задоцњење учинило би да нестане кривца и трагова злочина; треба дакле да агенти судске полиције буду распрострањени по целој држави и да њихов активитет никад не попусти.

Линија која дели административну и судску полицију јасно је обележена. Административна полиција предузима опште мере пре него посебне; она поступа било одлукама, било превентивним наредбама, она врши мисију предохрани: ова се мисија састоји у отклањању узрока нереди, у модификовању дела која могу да произведу неред и умноже деликта; у надзиравању да би их спречила, најопаснијих агената; једном речи у одржању мира обуздавајући провокације рђавих страсти, експесе порока, дрскост злочинаца. Судска полиција истражује деликта која административна полиција није могла спречити да се учине, прикупља доказе о њима и предаје виновнике судовима који су по закону дужни да их казне.¹⁾

Судска полиција поставља у сваком поступку прву базу гоњења, први камен правне грађевине. У опште само кад је она констатовала дела и предала их суду овај почиње своје испитивање и припрема своју пресуду. Из тога излази, да њена сарадња треба да буде активна, њена обавривост непрестана, њена акција енергична. Најефикасније средство да се обуздају злочини и деликти, не састоји се толико у строгиости, колико у извесности казне. Судска полиција има мисију да учини гоњење извесним, да оно буде неизбежна последица сваког нарушења закона.

Први основ казненог законодавства јесте дакле организација судске полиције. Треба да ова полиција пространством и савршенством својих средстава трагања, активношћу и влашћу своје акције може,

кружећи по целој територији, да ухвати сва нарушења која се у њој учине. Да би постигла овај циљ каква треба да буде њена организација? којим средствима акције она треба да располаже? То су проблеми које казнен закон треба претходно да реши.¹⁾

Изложићемо какав је систем садашњег француског законодавства о судској полицији.

Организација судске полиције у Француској.

По члану 8. француског законика о кривичном поступку (Code d' instruction criminelle) судска полиција истражује злочине, деликте и иступе, прикупља о њима доказе и предаје виновнике судовима који имају дужност да их казне.²⁾

Судска полиција дакле у Француској има триплу мисију: истраживања (акти истраживања, actes de recherche), прикупљања доказа (акти истеђења, actes d' instruction) и предавање виновника судовима који имају дужност да их казне (акти гоњења, actes de poursuite). У своме ширем смислу, судска полиција означава сваки рад кривичног суда до првог акта истеђења пред судом који има да суди. Али у ограниченом и техничком смислу, она означава само претходну и полицијску фазу која претходи првом вршењу јавне акције и серију аката који имају за циљ да обавесте не судију већ државног тужиоца, (le ministère public).³⁾

Од дана кад државни тужилац покрене истражног судију, кад овај директно предузме истеђење, тога дана свршава се улога полиције; улога припремног или дефинитивног поступка отпочиње. Али да се прокуратор одлучи да ради, осим случајева *flagrant delit*³⁾ чија реалност спречава сваку самовољу и чији карактер покреће *ipso facto* казнен процес, треба да му неке индикације, неки основи отарију да је учињено какво нарушење и да се на ово или оно лице подозрева да је оно кривац за исто. Пружити му ове индикације, ове доказе, ове основе, то је посао судске полиције у ограниченом и техничком смислу речи.⁴⁾

Члан 9. законика о кривичном поступку прописује:

„Судску полицију врше под влашћу апелационих судова и према разликама које се утврђују:

- » чувари поља и шумски чувари
- » полицијски комесари;
- » кметови и помоћници кметова;
- » прокуратори републике и њихови супститути;
- » примирителне судије (les juges de paix);
- » службеници жандармерије (les officiers de gendarmerie);
- » главни полицијски комесари;
- » и истражне судије.

¹⁾ Hélie, Traité de l' instruction criminelle. t. IV. Стр. 14.

²⁾ Garraud. — Traité théorique et pratique d' instruction criminelle стр. 533. t. II.

³⁾ Шта је *flagrant delit* објаснићемо на свом месту ниже.

⁴⁾ Garraud. — Цитирано дело. Стр. 534.

Сви ови органи немају исту надлежност.

Пољски и шумски чувари имају поглавито дужност да истражују деликта и иступе којима се вређа пољска и шумска својина (члан 16. зак. о кр. пост.).

полицијски комесари, кметови и помоћници кметова истражују све иступе које казни нижа полиција (члан 11. зак. о кр. пост.),

прокуратори републике и њихови супститути имају дужност истраживања деликта и злочина (члан 22);

Органи судске полиције које закон квалификује као помоћнике државног тужиоца и то: примирителне судије, службеници жандармерије, главни и обични полицијски комесари, кметови и њихови помоћници придружени су службеницима државног тужиоца (le ministère public) у истраживању злочина и деликта (чл. 48. 49. и 50).

Истражни судија од свих службеника судске полиције има најширу власт: у праву истраживања злочина и деликта и да их гони, баш по званичној дужности у извесним случајевима, сједињује се и право констатовања и ислеђења.¹⁾

Атрибуције других службеника судске полиције ограничене су:

они примају извештаје, доставе и тужбе које су им упућене; (чл. 11. 16. 48. зак. о кр. пост.).

они означавају у протоколима које редигују у овоме циљу природу и околности дела које имају задаћу да истражују (чл. 11. 16. 54. пом. зак.).

Најпосле, они предају непосредно ове доставе и протоколе органу државног тужиоца који је надлежан да гони.

Тако, право ислеђења не припада овим службеницима; они не могу ни позивати оптуженог и испитивати га, ни вршити сумарно саслушање сведока, ни вршити претрес станова. Они су поглавито установљени да примају доставе и тужбе и да достављају без одлагања ове акте службеницима (функционерима) који су надлежни за гоњење.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија

КРИМИНАЛНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Правилност пресека бутина дала је повода судским лекарима да верују једно време, да је злочин над малом Жаном могао извршити само лекар или хирург. Једна непажљива изјава у овом смислу, коју је штампа објавила, створила је у маси веровање да је овај злочин извршио квартални лекар Д-р Н. Пресек бутина, међутим, није извршен саобразно оператерској пракси. Један добар лекар или оператор радио би, несумњиво, сасвим друкчије, према уобичајеној методи за оперисање. Исто би тако и један квартални лекар, ненавикнут на хируршке операције, или какав студент медицине, показали много мање умешности но што

¹⁾ Faustin Hélie. Traité de l' instruction criminelle. t. IV. Стр. 45.

www.ujе.показао наш злочинац; њихов посао, не би био тако сигуран, правилан и вештачки. Ми се несумњиво налазимо у присуству индивидуе, која припада или је припадала једној од ових категорија заната: клача, месара, куvara, болничара или обућара. Злочинац се морао упражњавати у једном од ових заната за дужи низ година. Највероватније је, да злочинац припада или да је припадао обућарском реду, пошто савршено и геометријска симетрија пресека ногу показује несумњиво, да је извршилац овог пресека навикнут на руковање оруђем, које се повлачи кружно и сигурном руком. То су обућари који, по природи свога посла, са највећом симетријом и прецизношћу секу кожу и ђонове. Најтежа операција у њиховој професији јесте опсецање ђонова. За ову операцију потребна је сигурна рука и сигурно око, јер и најмање погрешни потез ножа може засећи кожу и упропастити посао. И черечење леша мале Жане извршено је, по свој прилици, од каквог обућара или бив. обућарског радника, који је навикнут да рукује обућарским ножем.

Потребно је да поменемо још једну важну ствар: по извршеном черечењу леша злочинац је пажљиво опрао кржаве делове трупа своје жртве. Да ли је то учинио из респекта према смрти, или због ужаса од крви, или из бриге за чистотом? Ужас од крви и респект према смрти доказивали би, да злочинац припада раси у којој преовлађују ова два осећања. У сваком случају ово прање леша карактеристично је: злочинац није вулгаран бандит већ сентиментално биће.

Паковање.

По извршеном черечењу леша злочинац је, као што смо видели, ишчеречене делове спаковао у четири пакета. Идеја о паковању ишчереченог леша у више пакета, пажња и умешност које су у ово паковање биле унесене, начин паковања и везивања, пружају неколико важних и тачних упута: пажљиво и умешно справљање пакета резултат је карактера и професионалних навика злочинчевих. Злочинац се није нарочито трудио да брижљиво и умешно пакује ишчеречене делове, већ је то учинио по самој својој природи, као човек од укуса и реда, и по својој навици да стално и са највећом пажњом пакује поједине ствари. Која друга личност метнула би леш у торбу или у сандук, или би га увила у платно, док се наш злочинац, међутим, служи специјалном хартијом за паковање, коју је притежавао због својих послова. Главни пакет имао је облик обичне ручне торбе са два завоја: унутрашњим од старог огртача и спољашњим од хартије, а везивањем је био подељен на шест сектора. Цело паковање у опште било је извршено са пажњом, која се поклања „финим“ паковањима. Које су то личности, које по својој професији морају овако брижљиво паковати поједине ствари? То су оне, које се занимају било трговином с хартијом на велико, било трговином са тканинама. За транспортирање хартије у већим количинама и тканина од свиле, кадифе ит.п. трговци, комисионери и фабрички агенти

морају своју робу паковати врло пажљиво, и нарочито пазити да канап, којим је пакет увезан, не остави никаквог трага на хартији или тканини. То су, дакле, или трговци са тканинама и хартијом, или комисионери и фабрички агенти за ове ствари међу којима треба тражити нашег злочинца.

Ношење пакета.

Наш злочинац, као што нам је познато, носио је свој пакет под левим пазухом. И у самом свом начину ношења пакета огледају се трагови злочинчеве професије: он је овако носио пакет по својој професионалној навици. Злочинац није само навикнут да брижљиво и лепо справља пакете, већ и да их носи под пазухом. Један зидарски радник носио би овакав пакет на рамену, као што носи корпу с циглама, док би га ђумурџија носио на плећима, месар на леђима или на рамену. Бакалин о руци а улични комисионер у руци. Међутим сви трговачки путници и агенти, нарочито за тканине и хартију, носе своје мустре под пазухом. И начин ношења пакета показује, дакле, да злочинац припада веома ограниченој категорији личности, које су по природи своје професије навикнуте на ношење пакета под пазухом.

Саучесник.

Остаје нам још последње питање — оно о саучешћу. Ми смо утврдили и доказали, да је злочин извршен над Жаном Ван Галк дело каквог самца, и при овом мишљењу стално остајемо. При свем овом, није искључена могућност да је злочинац, после извршеног дела, признао неком пријатељу свој злочин, и да је овај пријатељ, сазнав под каквим је условима наступила детиња смрт, примио на себе да однесе и одбаци пакете с ногама и ципелама. Овај саучесник извршио је, са гледишта морала, једну гнусну и одвратну акцију, али је са гледишта казне извршио једну обичну законску повреду, за коју би био кажњен незнатном казном.

Допуштајући саучешће под овим условима, вероватно је да је саучесник она личност, која је виђена у Хајалу 15. фебруара око 4 часа по подне, и чији смо лични опис изнели приликом анализисања сведоцаба.

Општи закључци и реформе које треба остварити.

Познато је који су нас мотиви определили да се занимамо афером Ван Галк — жеља да осветимо једно несрећно ванбрачно дете — жртву наших социјалних поремећаја и срама мушкараца.

Да би открили злочинца, ми смо утврдили праве путеве који воде истини, формулисали рационални систем истраживања и истакли једино могућу и практичну методу. Даље смо показали, како се помоћу рачуна вероватноће може реконструисати злочинчев пут, и како се помоћу научних дедукција може утврдити средња тачка или кућа злочина. С друге стране опет, одредили смо карактере и услове ове куће, и на злочинчевом путу нашли специјалну кућу која одговара

овим условима и карактерима. Најзад смо одредили и индивидуални карактер злочинчев. На утврђеном путу, у центру сумњиве зоне, у нарочитој кући, нашли смо јединог човека на свету који је могао извршити злочин, једно сложено биће, изванредан тип, који је одговарао скупу услова које смо били одредили.

После неколико дана студирања, размисљања, истраживања, рачунања, анализисања планова кварта и сваковрсних испитивања на терену, после контролисања и проверавања, ми смо разрешили овај тешки проблем и открили злочинчев пут, кућу злочинаца, најзад, и самог злочинца. Једна страховита сумња, међутим, помрачавала је јасност наших осећања и сводила на нулу резултат нашег најсавеснијег рада. Дете је, тврдило се, убијено, пошто је претходно силовано. Личност, чија је кривица, према нашој истрази, била очигледна и доказана, припадала је јеврејској раси, а међу Јеврејима, међутим, нема убица. Наша истрага, на овај начин, завршавала се констатовањем једне немогућности. Ми се налазимо у правом ђорсокаку, изненађени и узнемиренени појављеном контрадикцијом у нашем истраживању, кад нам одједном притекоше у помоћ накнадни резултати хемијског и медицинског вештачења, којима је несумњиво утврђено да злочинац није убио дете после силовања, већ да је оно, мртво пијано, подлегло можданој и плућној конжестији. Завољач мале Жане није, дакле, био убица, већ дегенерисани бедник који је, у моменту еротичног лудила, силовао леш детињи. После ове констатације вештака, нестало је немогућности у нашим истраживањима, пошто мала Жана није била убијена. (наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине гложанске, актом својим Бр. 1933, пита:

Решењем одбора и збора општине Бр. 558 и 692 од 4. априла ове год. буџет општине гложанске одобрен је са прорезом 29% на сваки дин, непосредне порезе, коју грађани нове општ. у овој години плаћају, па га је одобрио и окружни одбор решењем својим од 15 маја т. г. Бр. 437.

У буџету је предвиђено на име прихода од дућанске аренде 450 дин. од лица, која у овој општини држе дућане од пре 6 год. а до сада аренду на своје дућане нису плаћали, ма да село Гложане, на основу закона о сеоским дућанима, нема права на дућане, јер је удаљено свега 9 километара; али одбор имајући у виду њихово постојање и продавање немоноплисаних ствари као и што им закон о сеоским дућанима одобрава, оптеретио их је са по 150 динара свега 450 дин.

Доцније кад је приступљено наплати ове аренде, дућанџије су изјавиле жалбу противу буџета ово општинског; и по-

лициска власт ор. ресавског, решењем од 30. септембра ове г. Бр. 17285, задржава од извршења партију буџетску за дућанске аренде.

Моли се уредништво за објашњење: да ли је и после надлежно одобреног буџета надлежна полицијска власт да задржава од извршења поједине буџетске партије, и ако јесте, да ли је њенс решење извршно, а ако није коме се жалба треба изјавити противу оваковог решења.

Поново се моли уредништво да ово одштампа што пре, јер је и конач године, те да би се знало шта ће се даље радити.

— На ово питање одговарамо:

По члану 28. закона окружним, среским и општинским буџетима, један пут одобрени буџет не може се више узимати у разматрање.

Према овоме, ако је начелник срески задржавао својим решењем непосредно извесне буџетске позиције, то би била погрешка, јер се одобрени буџет не може мењати ни у погледу прихода ни расхода.

Али из овога не излази као последица и то, да начелник срески не би имао права да задржи од извршења административне одлуке општинског суда, које би он донео о извршењу наплате ове аренде, јер тиме, што је општина предвидела у своме буџету ову аренду од дућана, она није стекла право и да је наплати, ако сеоски дућани не могу постојати у селу према чл. 2. закона о сеоским дућанима.

Начелник срески никако не би смео повлађивати општинском суду, да се држе у селу дућани противно поменутом закону, него би и сам морао учинити све што треба, да се они затворе, и да нагна и општински суд, да он сваки нови покушај отварања доставља среској власти, ради даљег законског поступка.

Овако радећи, буџет би остао онакав како је одобрен, и не би по форми, био повређен чл. 28, само што се приход од аренде не би наплатио услед тога, што постојање сеоских дућана не би било признато.

Ако општински суд налази да и преко свега овога има права на наплату, он се може жалити на одлуку среске власти Државном Савету, према ставу трећем чл. 170. закона о општинама.

II

Суд општине крушчице, актом својим Бр. 1273, пита:

„Пресудом овог суда од 4. октобра ове године бр. 1199, кажњена су извесна лица за дело из § 391. кривич. закона, са по 15 дана затвора и три месеца полицијског надзора, а по тужби приватног лица.

Осуђена лица изјавила су на поменуту пресуду жалбу, која је благовремена, а на жалбу нису утиснула нимало таксе, нити су приложила уверења о сиротном стању, а у жалби назначено је да таксу не плаћају због сиромаштине. Жалба је предата пошти на повратни реценс.

У чл. 9. закона о таксама, ставу првом, вели се: „писмено власт ће примити само у случају, кад јој се упути поштом. Завешће га у протокол, па затим оставити

у акта с'напоменом, да је ово учињено стога, што није плаћена прописна такса“.

Али како су именована лица одиста сиротног стања, то се моли уредништво за објашњење у свом првом наредном броју, има ли места ову жалбу оставити у укте по напред наведеном пропису или не, и шта суд у оваким случајевима треба да ради?“

— На ово питање одговарамо:

Члан 9. закона о таксама, истина, говори онако, како је напред речено, али се у овом даном случају не може поступити по њему, пошто су жалиоци у жалбама нарочито истакли, да таксу не плаћају због сиромаштине, па се општински суд уверио да је тај навод истинит.

Да је жалба упућена некој другој власти, која по својој надлежности није у положају да се увери: да ли је наведена околност о сиромаштини тачна или не, она би могла поступити по поменутом законском наређењу, али кад је то случај са влашћу, која је баш надлежна да издаје уверење о овом факту, као што је тај суд, онда би другчијим поступањем био повређен чл. 2. т. 8. закона о таксама, и жалиоци неправедно лишени права жалбе.

Нека, дакле, суд спроведе жалбу првостепеном суду, и у спровођењу нека нагласи да су жалиоци сиротног стања, па ако првостепени суд нађе да овај навод без нарочитог уверења не вреди, он неће ни улазити у оцену саме ствари.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај сукоба о надлежности између Министра Унутрашњих Дела и Министра Грађевина.

Миленко Р., из Ужица, изјавио је Министру Унутрашњих дела жалбу на решење начелства окр. ужичког од 13. маја 1910 год. № 4186., којим је, на основу чл. 11. закона о уређењу округа и срезова, оснажено решење начелника среза ужичког од 26. априла исте године № 4378., а којим је он одбивен од свог тражења накнаде за његово имање, које му је просечено окружним путем Ужице — Кокин Брод, — па је тражио, да се то решење начелства поништи.

Ту жалбу Миленкову, са односним актима, Министарство Унутрашњих дела упутило је Министарству Грађевина на надлежни поступак.

Министарство Грађевина, налазећи да оно није надлежно за разматрање и решење по овом предмету, пошто овде није у питању оцена процене, што по § 22. закона о експропријацији, спада у надлежност Министарства Грађевина, него је овде у питању законитост ожалбеног решења окружног начелства, за оцену чега је надлежан Министар Унутрашњих Дела, — вратило је поменуту жалбу са односним актима Министарству Унутрашњих Дела на надлежни поступак.

Али Министар Унутрашњих Дела и после учињеног објашњења остао је при томе: да је за доношење одлуке по овом

предмету надлежан Министар Грађевина, па је писмом од 10. јуна 1910 год. № 11122. понова тај предмет упутио Министру Грађевина на разматрање и решење, а ако се са тим не би сложио, да код Државног Савета, у смислу тач. 7. чл. 144. Устава, изазове сукоб.

Министар Грађевина, налазећи да он није надлежан за разматрање ожалбеног решења, које је донето на основу закона о уређењу округа и срезова, упутио је овај предмет Државном Савету и молио, да у смислу тач. 7. чл. 144. Устава изволи решити: ко је надлежан за разматрање и решење ожалбеног решења — Министар Грађевина или Министар Унутрашњих Дела.

Државни Савет, по разматрању односних акта, нашао је, да је за расправу спорног предмета у овом случају надлежан Министар Унутрашњих Дела, јер овде није у питању оцена процене, па да би у смислу § 22. закона о експропријацији био надлежан Министар Грађевина, већ је у питању законитост решења среске власти, којим је жалилац Миленко одбијен од тражења накнаде за његово имање, које му је просечено окружним путем, зато, што се овим просецањем имање не штети, и што је тражење застарело, а за оцену тога питања надлежан је Министар Унутрашњих Дела, у толико пре, што је и решење начелства окр. ужичког, којим је одобрено поменуто решење среске власти, засновано на чл. 11. закона о уређењу округа и срезова.

Стога је Државни Савет на основу тач. 7. чл. 144. Устава и чл. 32. саветског пословника, решио, да је за расправу покренутог спора надлежан Министар Унутрашњих Дела.

Одлука од 10. августа 1910 године № 7760.

Лица, која се бирају за окружног деловођу, морају пред осталих услова имати на дан избора најмање 30 година старости.

Окружна скупштина округа в..... на дан 8. августа 1910 год. изабрала је за окружног деловођу Милана С.. судског писара из В..... и ову своју одлуку доставила начелству окружном на оцену и решење.

Начелство окружно нашло је да ова одлука не одговара закону из ових разлога:

По чл. 123. закона о уређењу округа и срезова, окружни деловођа може бити свако лице, које има квалификације за среског начелника; но кандидати с погодбама из тач. 3. и 5. чл. 48. могу бити избрани, ако имају и три године службе, која се ту предвиђа.

Како се пак по чл. 48. истог закона за среског начелника може поставити лице, које поред осталих услова има и најмање тридесет година живота, који услов важи по горе поменутом законском пропису и за окружног деловођу, а међутим из кондунт листе и сведочења о школовању види се, да је избрани кандидат рођен 25. јануара 1881. год., те

до данас није наунио 30 год. живота, па према томе није испунио и услов из тач. 1. чл. 48 помен. закона, то следствено не може ни бити биран за окружног деловођу.

С тога је, на основу чл. 14. зак. о уређењу округа и срезова, ову одлуку задржало од извршења и цео предмет послало Министру Унутрашњих Дела.

Министар, слажући се са посматрањем надзорне власти, послао је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

Државни Савет нашао је, да је решење надзорне власти на закону основано, па га је стога, на основу чл. 14. закона о уређењу округа и срезова, одобрио.

Одлука од 20. августа 1910 год. № 8330.

За отуђење сеоске шуме надлежан је да доноси одлуку састанак тога села, а не збор целокупне општине.

Збор општине ср. р..., коме је заседавао гласачки одбор из председника и два члана, на дан 5. марта 1910. год. донео је одлуку, да село Д. из своје шуме може отуђити 4360 грмова чамове и јелове горе у цељи исплате дужне порезе.

Државни Савет нашао је, да ова одлука не одговара закону из ових разлога:

1.; што радњом збора није руководио бирачки одбор, састављен према тач. 17. чл. 86. закона о општинама, него бирачки одбор састављен према чл. 52. истог закона, који важи само за изборе општинских часника;

2., што је ову одлуку донео збор целокупне општине ср. р..., а међутим према чл. 57. закона о општинама само састанак сељана села Д. требао је, да донесе одлуку о отуђењу своје шуме.

С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се ова одлука о отуђењу не одобри.

Одлука од 17. августа 1910 год. № 8010.

Јос. К. Ст.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милосав Марић, калфа, покрао је свог газду Радомира Габаја, бакалина овдашњег, па затим побегао.

Он је стар 17 година, црномањаст, малог раста, малих бркова, у одећу грађанском са квалитетом на глави. Акт кварта дорћолског Бр. 5989.

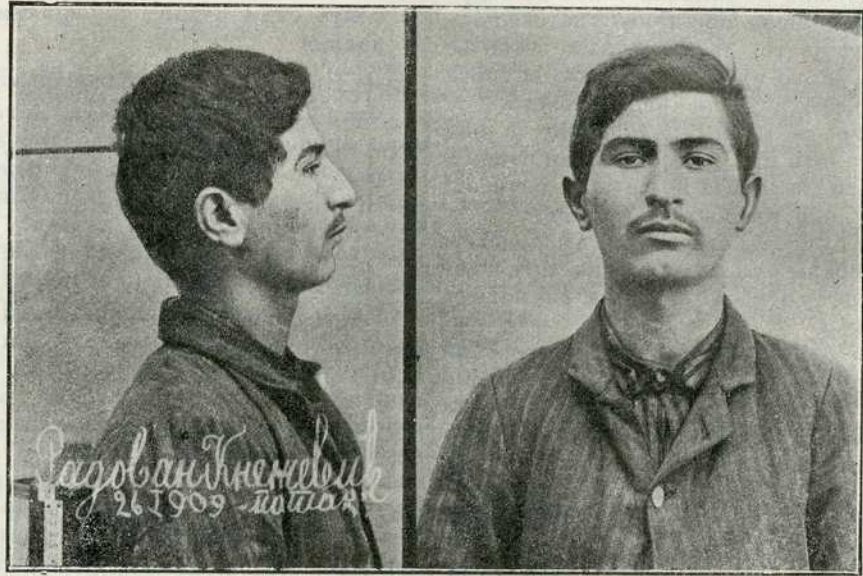
Тодор-Тоша-Ђорђевић Човдаревић, фурнирија овдашњи, има да се узме на одговор за дело из § 191, кр. закона али се налази у бегству.

Он је стар 36 година, родом из Турске, високог раста, добро развијен, смеђе косе и бркова, обријан, гласа крупног. Од особених знакова има на потиљку белегу од посекоштине која је уочљива. — Акт кварта савамаљског Бр. 9040.

Риста Алексић, из Бресника, поред казне затвора има да издржи и годину дана полициј-

ског надзора, али се налази у бегству. Он је стар 20 година, омален, добро развијен, црномањаст, без особених знакова. — Акт начелника среза студеничког Бр. 16638.

Радован Кнежевић, зв. «Патак», чију слику доносимо, познати коцкар, побегао је 16.

овог месеца из казног завода у Топчидеру са рада. Он је стар 19 година, висок 154 см., косе затворено плаве, очију жућкасто-зелених. Од особених знакова има јајницу на средини браде. — Денеша Управе казног завода Бр. 5967.

Непознати крадљивци, ноћу између 13. и 14. овог месеца, провалили су зид од дућана Живка Матића, бакалина из Београда, и из истог украли: разних врста цигарета у вредности 200 динара, неколико кутија цигарпапира у вредности 40 динара, и разних меничних бланкета у вредности 200 динара. — Акт кварта теразијског Бр. 11892.

Непознати крадљивац извршио је опасну крађу Милану Стојановићу, обућару на Сењаку, у реону топчидерске полиције, и том приликом однео му: један пар женских ципела на дугмета, један пар нових женских ципела са црвеном поставом, један пар мушких ципела, два туцета пертле, три пара војничких цокула № 2. и друге ствари, Акт комесара топчидерске полиције Бр. 3248-

Димитрије Стојановић. — Станојевић, има да издржи 10 дана затвора по пресуди начелника среза заглавског Бр. 14840 али се налази у бегству. Он је стар 56 година, средњег раста, косе и бркова плавих, сувољав. — Акт начелника среза заглавског Бр. 19606.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте власти која је потерницу издала, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

ТРАЖЕ СЕ

Десимира Николића, ћака I разреда овдашње гимназије, нестало је 17 овог месеца и до данас се не зна шта је са њиме. Он је родом из Ужица, стар 12 година, добро развијен, јако испупчена чепа. — Акт кварта врачарског Бр. 11396.

Милана Перића, ћака IV разреда основне школе из Београда нестало је пре 15 дана. Он је стар 12 година, ретких и крупних зуба, добро развијен. Акт кварта врачарског Бр. 11170.

Миладин Ђуричић, из Бачевице, отумарао је 30. августа од своје куће и до данас се

није вратио. Он је стар 17 година, средњег раста, косе смеђе, очију црних. — Акт начелника среза посавског Бр. 12716.

УХВАЋЕНИ

Живко Маринковић, одбегли осуђеник пожаревачког казног завода, чију смо слику и потерницу изнели у броју 33, ухваћен је од стране кварта врачарског и спроведен Управи казног завода ради даљег издржавања осуде.

Радиша Аџић, хлебарски момак, чија је потерница изашла у броју 23 ухваћен је и спроведен кварта савамаљском.

КРАЂАСТОКЕ

Ноћу између 4. и 5. овог месеца, украдене су две кобиле Петру Јанковићу, из Степојевца, Једна је матора 10 година, висине 138 см. лисаста, са жигом положено В; друга је матора 6 година, висине до 143 см. цветаста, лисаста, у једну задњу ногу путаста, са окраћеним репом. — Акт начелника среза посавског округа београдског Бр. 14062.

Николи Бугарчићу, трговцу, украдена је једна кобила, матора 3 године, лаке зелене, у задњу ногу путаста. Денеша начелника среза лепеничког Бр. 21251.

Ноћу између 16. и 17. овог месеца непознати крадљивци украли су Драгомиру Матићу, трговцу из Зајечара, два вола матора 6.—7. година, један је жут а други сив. — Акт начелства округа тимочког Бр. 15085.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.